

یک لباس شویی ۶۰کیلویی را به پشت گرفته و از پله بالا می‌رود. بار روی دوشش شاید کمی کمتر از وزن خودش باشد. قد بلند و کشیده‌اش زیر بار لباس شویی به‌طور کامل خم شده است. طبقه اول را با یکی دو بار گفتن «یااااالفضل(ع)» پشت سرمی گذارد.

طبقه دوم و سوم اما صدای نفس نفس زدنش به راحتی شنیده می‌شود. صورتش گر گرفته و قرمز شده و رگ‌های گردنش متورم شده است. قبل از بلند کردن لباس شویی به ما گفته بود که قلبش درد می‌کند؛ «چندماه قبل زیر فشار بار قلبم گرفت. خدا رحم کرد چون تا نردنم راهی نبود. قلب است و ممکن است یک‌باره از کار بیفتد.»

حکایت امسروز ما همراهی با کارگران باربری است که برای «قوت لامبوت» سنگینی هر باری را به دوش می‌کشند. برای همراهی با آن‌ها ۲روز سرگذر حاضر شدیم تا شاید تا زیر آفتاب و گرمای فراوان باری برسد و راهی شوند و ما هم با آن‌ها برای روایت رنجی سخت و سنگین راهی شویم.

● چشم‌های منتظر و دست‌های گره خورده به کیسه پررنجی

روز دوم ساعت ۸:۱۵ صبح —از دشت روز اول با تمام گرمای روز و سختی روزگار چیز زیادی عایدمان نشد. حالا در روز دوم به خیابان سیدرضی آمده‌ایم. در بزرگ راه امام علی(ع) و ابتدای ورودی بولوار سیدرضی مردانی با کیسه‌های پررنجی ایستاده‌اند؛ کیسه‌هایی که محتوای آن چیزی جز تیشه و تراز بنایی نیست. بعضی‌ها روی ترک موتور و کنسار ظرف‌های گچ کاری نشسته‌اند. ظاهرا هیچ تقسیم و مرزی برای کارگران ساختمانی و کارگران کوله بار بر وجود ندارد. از سر بیکاری، هر کاری که برسد، همه برایش داوطلب هستند؛ چه بنایی چه باربری.

بعضی‌ها ۳ یا ۴تفری روی بلوکه‌های سیمانی جوی کنار خیابان نشسته‌اند و گاهی طالت طولانی انتظارشان را با تعویض دستی که زیرچانه زده‌اند تغییر می‌دهند! اما همه نگاه‌هایشان را به سمت چپ خیابان دوخته‌اند تا هر ماشینی که سرعت کم می‌کند سراغش بروند. با حرف‌هایی که روز اول و از رضا (یکی از کارگران اثاث‌بر) شنیده بودیم، خودمان را آماده کرده بودیم که چندساعتی کنار گذر منتظر باشیم. به قول رضا راهی جز این نبود. کارشان حساب و کتاب ندارد. حتی معلوم نیست آدم‌هایی که امروز سرگذر هستند فردا می‌آیند یا نه. برای کسی هم مهم نیست که آدم‌هایی که روز گذشته که چند ساعت کنار گذر بودند، حالا کجا هستند. رضا که از «چتر»های این کار است، به ما قول داده بود امروز سرگذر سیدرضی باشد. دیروز که او را در میدان توحید دیدیم گفته بود چیزی کاسب نشده و با ما قرار گذاشت که امروز سرگذر سیدرضی بیاید. قول و قرارمان این گونه بود که اگر بار به او خورد و صاحب اسباب هم راضی بود بامهر راهی شویم تا از نزدیک روائنگر سختی به پشت زدن و بالا بردن یخچال دودر در چند طبقه از پله‌ها باشیم.

حاشیه خیابان سیدرضی از میدان توحید شلوغ‌تر است و تعداد کارگران چشم انتظار بیشتر از آن چیزی است که در ذهن ساخته و پرداخته‌ایم. هنوز از ماشین پیاده نشده‌ایم و سر بلند نکرده‌ایم که چند نفر دور و اطرافمان را می‌گیرند؛ «گچ کار می‌خواهی. کارگر اثاث بر چی؟ چاه آشپزخانه‌تان گیر کرده و لوله باز کن می‌خواهی؟» در این‌ن حال بودیم که کدام سؤال را زودتر جواب دهیم که ۲مرد دیگر از فاصله کمی دور تر دوان دوان خودشان را به ما رساندند و رو به یکی از مردهای اطراف می‌کنند و می‌پرسند؛ «چه می‌خواهد؟»

می‌گویم: خبر نگارم. قرار است یک گزارش از کارگران سرگذر باربر بنویسم. دیروز با چند نفر از کارگران اثاث‌بر میدان توحید صحبت کردیم و گفتند که کارگران اثاث‌بر اینجا هستند. قرار بود امروز آقا رضا اینجا باشد. رضا را می‌شناسید؟ به ما گفته بود از سر صبح اینجا باشیم.

● کسی برای مردان «سیدرضی» کاری نکرد!

یکی از مردها با لحنی کمی عصبانی می‌گوید: «سر کارم گذاشته. مگر بیکار باشد که بیايد. اگر کار پیدا کند عمر! اینجا بیايد. فکر می‌کنيد ما از دل خوشمان اینجا هستیم که شما بیایی از ما گزارش بنویسی؟» برای تأیید حرف‌هایش رو به مردانی که کنارمان ایستاده‌اند می‌کند: «اگر دروغ می‌گویم بگویید. پار سال زمستان که هوا خیلی سرد بود یک روز با دم‌دستگاه و دوربین فیلم برداری آمدند و گفتند می‌خواهیم از مشکلات شما گزارش بگیریم... خوب چی شد؟ فردا از جماعت کار اگر اینجا کم شد؟ اصلا کسی آمد بگوید از امروز اینجا نمانید. برو خواهر من... آن مردهای پارسالی که با دم‌دستگاه و دوربین آمدند و گفتند از فلان شبکه پخش می‌شود، هیچ کاری نتوانستند بکنند. شما که یک زن هستی و کسی برای حرف‌هایت نرم هم خرد نمی‌کندا... اگر بار اسباب‌واثاث داشتی اینجا بیا.»

حرف‌هایش را می‌زند و همان راهی را که آمده برمی‌گردد. چند نفر از مردهای دور و اطراف هم بعد این گفتن یک طرفه، مثل او به همان جایی که به زمین میخ شده بودند، برمی‌گردند.

● ساعتی ۱۵هزار تومان

یکی از آن‌ها ما می‌ماند؛ «حرف‌هایشان را به دل نگیرید، حق دارند. گاهی وقت‌ها پیش می‌آید که

رنج بردوش

روایتی از روزگار کارگران باربر سر گذر و مشقت آن‌ها برای به‌دست آوردن روزی حلال

و بدبختی هزین‌ه‌اش را پرداخت کردم، اما واقعا نمی‌شود هم اجاره خانه‌دام هم قبض آب و برق، هم پول بیمه، هم رخت و لباس. تنها چیزی که می‌شد قیدش را بزنم همین پول بیمه بود. ۲ساعتی از آمدن ما گذشته و خبری از کار نیست. آفتاب گرم‌تر از صبح می‌تابد. بعضی از کارگران هنوز امیدوارانه به خیابان چشم دوخته‌اند. بعضی هم گویا ناامید شده‌اند و کنار پیاده‌رو «دوز» بازی می‌کنند. عبدا... می‌گویند: «فکر کنم امروز از آن روزهایی است که به بازار کار و کاسبی ملخ زده است. بهتر است سراغ چندباربری بروید آنجا حتما کار هست.»

● باربری‌های صوری

او آدرس چند باربری را می‌دهد؛ «این چند شرکتی که به شما دادم اسم و رسم دارد و محلش مشخص است، اما بعضی از این شرکت‌ها فقط اسم دارند. بچه‌ها می‌گویند مدیر شرکت ...» را از داخل خانه‌اش مدیریت می‌کند. هر روز آگهی به روزنامه می‌دهد و مردم با چند خط تلفنی که دارند به او بار سفارش می‌دهند. از هر کارگر که به او کاری می‌دهد، پورسانت می‌گیرد. اگر برای هر کارگر ۱۰۰هزار تومان پول بار بگیرد ۲۰هزار تومان می‌شود سهم کارمزدم همین شرکت. کارگران را هم بیمه نمی‌کند. همین کنار گذر بمانم بهتر از آن است که بخواهم حق زن و بچه‌ام را مفت در حلق دیگری بریزم.

از بین چند آدرسی که می‌دهد، سراغ یکی از باربری‌های می‌رویم. داخل شرکت به جز ۲مرد که یکی از آنان مدیر شرکت است شخص دیگری حضور ندارد. تا قبل از آنکه تلفنی برای باز زنگ بزنم، مدیر شرکت از فرصت استفاده می‌کند و از مشکلات کاری خودشان می‌گوید: «خدا را شکر بالاخره یک نفر سراغ ما آمد تا از مشکلاتمان بگوییم. باربری همش «دق دلی» است. مردم در ازای پولی که می‌دهند توقع دارند، که البته به حق است و وقتی کار را به باربری می‌سپارند باید درست و حسابی انجام شود. اما گاهی هم توقعاتی دارند که دل کارگر را می‌رنجانند.» او که بساط چایش به راه است، بغرمایی می‌زند و ادامه می‌دهد: «اولین مشکل ما بیمه است. شرکت‌های بیمه، کارگران باربر را بیمه نمی‌کنند چون محل کار ثابتی ندارند. از طرفی بیشتر کارگرها هم چون می‌خواهند درآمدشان را برای روزهای بیکاری پس‌انداز کنند حاضر به بیمه شدن نیستند. ما فقط کارگرها را بیمه حوادث می‌کنیم تا اگر خدای نکرده اتفاقی در حین انتقال بار افتاد، از شرایط بیمه استفاده کنیم، اما بدبختی اصلی این است که بیمه‌ها تعهدی برای وسایلی که جابه‌ها می‌کنیم ندارند

● پیمایش ۱۸۹۰پله

حسن یکی از کارگرها است که قرار است بار اسباب این خانه را جابه‌جا کند. او می‌گوید: «اسباب را باید از طبقه سوم به طبقه چهارم یک ساختمان دیگر ببرند.» همراز حسن از پله‌ها بالا می‌رویم. می‌پرسم: هر طبقه چندتا پله دارد؟ کلا چندتا پله را باید بالا و پایین بروید؟ می‌گوید: «بساور می‌کنید تا حالا نشمردم. فکر کنم هر طبقه ۱۸ پله دارد. امروز مجموع جابه‌جایی که داریم ۷طبقه است. برای هر اسباب‌کشی حداقل ۱۵بار از این پله‌ها بالا و پایین می‌رویم. موبایل‌هاشین حساب دارد؟ حساب کن ببین چندتا پله می‌شود.» همان‌طور که از پله‌ها بالا می‌رویم همه عده‌هایی که می‌گویند را در هم ضرب می‌کنم؛ می‌شود ۱۸۹۰ پله که باید بالا و پایین برود.

حسن می‌گوید: «شما دست‌خالی از پله بالا و پایین بروید نفس برایتان نمی‌ماند چه برسد به ما که از زیر فشار بار هستیم. کمر و زانو برایم نمانده. یک‌بار هم رگ‌قلبم را به خاطر فشاری که به قلبم وارد شد آنژیو کردم. چه کار کنم هنر دیگری ندارم. از طرفی باید برای دختر دم‌بختم از همین پول باربری اسباب و وسیله بخرم.» برای جابه‌جایی یخچال «ساید» باید داخل خانه درهای یخچال را باز کنند تا عبور از در به راحتی انجام شود؛ «بدبختی ما همین پله‌هاست، واقعا نمی‌دانم مهندسان چرا عرض پله را به اندازه نمی‌گذارند. هیچ خانه‌ای هم آسانسور باربری ندارد. مالکان اجازه انتقال اسباب با آسانسورهای معمولی را هم نمی‌دهند.» ۳تفری یخچال را بلند می‌کنند. یک نفر از پایین و ۲نفر از بالا می‌گیرند. هر پله‌ را که پایین می‌روند صور‌شان

این کارگران درنظر گرفته مناسب است؛ چون سهم کارفرما را دولت می‌دهد و کارگران باید فقط همان سهم خودشان را بپردازند.

او از کارگران می‌خواهد که بسا مراجعه به انجمن صنفی کارگران باربری که در مشهد فعال شده است، از مزایای بیمه بهره‌مند شوند.

جبران ناپذیر است. رئیس کانون انجمن‌های صنفی کارگران استان می‌گوید: این بیمه با شرایطی که دولت برای کارگران ساختمانی و

بیشتر از قبل گر گرفته و قرمز می‌شود و عرق می‌ریزند. وسط راه صدای نفس‌ها تنها صدایی است که سکوت راه‌پله‌ها را می‌شکند. به هر طبقه که می‌رسند یخچال را روی زمین می‌گذارند تا نفس چاقی کنند.

● وقتی یخچال ساید جان می‌گیرد!

روز اول ساعت ۱۱صبح —به روز اول برگردیم، روزی که پرس و جوها برای یافتن کارگرهای باربر، مسا را به آدرس میدان توحید رساند. دور میدان و درست مقابل بانسک چند مرد ایستاده‌اند. اما حاضر به صحبت نیستند. فقط یک نفر می‌پرسد: شما که روزنامه‌چی هستید ببیند چرا به ما سهام عدالت ندادند؟ توی این اوضاع اقتصاد همه چیز گران شده، اما دستمزد ما فرقی نکرد. همان دستمزد پارسال را هم با هزار بدبختی می‌دهند و منتظرند تا یک نفر هزار تومان کمتر بگوید و سراغ او بروند. اگر قیمت را بالا ببریم مشتری نمی‌ماند و می‌رود. طرف ۲۰میلیون تومان، شاید هم بیشتر برای یخچال ساید هر پنه می‌کند اما وقتی می‌گویم که جابه‌جایی یخچال ساید نر خش جاداست و برای هر طبقه ۲۰ هزار می‌گیریم ترش می‌کند که «چه خبر است؟ مگر سرگردنه است؟» به‌خدا پارسال یکی از بچه‌ها زیر بار یخچال ساید سنگ‌گد کرد. قلبش دیگر نتوانست فشار را تحمل کند و مُرد. چند ماه بود که هیچ‌کس جرئت نداشت یخچال ساید جابه‌جا کند.»

رضا، جوانی است که گوشه‌ای ایستاده و به حرف‌های ما گوش می‌دهد. گلابه‌های همکارش که تمام می‌شود، می‌گویند: «اینجا وسط پیاده‌رو خوب نیست. بیا این کنار پیاده‌رو که اگر کسی هم کارگر خواست ببینم.» با این حرف‌ها به کنار پیاده‌رو می‌رسیم. مثل یک پستی گرم به جعبه فلزی تراس برق که از آفتاب داغ شده تکیه می‌زند. یک پایش را خم می‌کند تا کف پا را کامل به جعبه برق بچسباند؛ «پیاده‌روهای اینجا کوچک و رفت‌وآمد زیاد است. کنار خیابان هم این قدر پارک می‌کنند که جا برای نشست لبه جدول نیست. از بس ایستاده‌ام پاهایم درد گرفته. برای همین این پا و آن‌سای می‌کنم. به قیافه من و آدم‌های اینجا نگاه نکن. همه‌شان یا زانوهایشان آب آورده یا دیسکشان بیرون زده.»

رضا می‌گوید که جدا از آنکه صبح‌ها کنار گذر منتظر کار می‌ماند، بعضی از روزها عصر می‌رود دم مغازه‌های لوازم خانگی تا بسار جابه‌جا کند؛ «چند سال در این کار هستم و شماره من را چند تا از این فروشگاه‌های لوازم خانگی دارند. گاهی به من و چند نفر دیگر زنگ می‌زنند تا بارهای را که آورده‌اند جابه‌جا کنیم. قبلا با انبار یکی از فروشگاه‌های لوازم خانگی سرای بلور کار می‌کردم و هر زمان که مشتری‌ها خرید می‌کردند ما از انبار بار می‌زدیم. خوبی کارش این بود که همیشه بود داشتم اما چه پایده، فقط کار و بدبختی باربرین برای ما بود. صاحب مغازه بدحسابی می‌کرد. گله که می‌کردیم می‌گفت که مشتری‌ها هم به‌او چک داده‌اند. در کل «حق کارگر خور» بود. الان بعضی از شب‌ها به خیابان سعیدی می‌روم. آنجا با یکی مغازه لوازم صوتی و خانگی کار می‌کنم. شب‌ها ساعت ۱۲ به بعد زنگ می‌زد که بروم. آن ساعت خیابان خلوت است و می‌شود راحت بار خالی کرد. بعضی از شب‌ها یک ده‌چرخ بار یخچال می‌آورد که باید خالی کنیم. حداقل داخل ماشین ۴ تا ۵۰ یخچال است، اما خدا و کیلی به من و ۲نفر دیگری که می‌آیند ۵هزار تومان می‌دهد.

● بارهای بقدآور

رضا حمل گاوصندوق را بدترین باری می‌داند که تا به حال برده است و می‌گوید: «یک‌بار یک نفر آمد و گفت گاوصندوقی را می‌خواهد یک طبقه بالا ببرد. گاوصندوق ۱۲۰کیلو بود. خودم پشتم زدم و بردم. یک طبقه بیشتر نبود اما وسط راه نفسم برید. بایدبختی بالا بردم. باتری‌های متری مشهد را هم من و چند نفر دیگر بردیم. هر باتری ۳۵۰کیلو بود که ۳تفری گرفتیم و بردیم و بدبار ترین وسیله، یخچال‌های ساید هستند. بعد از آن پیانو و میز ناهارخوری است که یک‌تکه است و در پله‌های کم عرض دردسرساز می‌شود. از کاناپه‌ها یادم رفت بگویم؛ بعضی از خانه‌ها این قدر راه‌پله‌های کم‌عرضی دارند که مجبوریم کاناپه‌ها و وسایل بزرگ را روی وانت بگذاریم و بسا طباب ببنیم تا ۲تفری از تجربه اتاق بالا بکشیم. این قدر از این خانه‌های درج و ادغان و خاطراتی که رفتم زیاد است که اگر بخواهم بگویم بسرتان درد می‌گیرد. فقط من مانده‌ام که ملت مستاجر ما این میل‌های راحتی سنگین و بدبار را با کدام سلیقه می‌خرند، چون راه‌پله‌ها را نمی‌شود بزرگ‌تر کرد و مهندسن همین قدر فکر کرده، اما شما که مستاجری و هر روز اسباب‌واثاث را باید از این‌ن خانه به آن خانه ببری حداقل میلی بخر که همه‌جا بتوانی ببری.»

رضا یکریز گله می‌کند و ادامه می‌دهد: «یخچال ساید هم چیزی بی‌خودی است.(می‌خندد) فقط هیکل بزرگ دارد. داخلش چند تا ظرف بگداری برمی‌شود. بدبار هم که هست و ممکن است بار به جابه‌جایی‌خمش بردارد. خوب چرا سری که درد نمی‌کند را دستمال می‌بندند.» رضا یک درخواست دارد. می‌خواهد بیمه‌ای برای آنان تعریف شود؛ «الان که جوان هستیم زانوهایم آب آورده، بیمه هم ندارم. اگر بیمه جاری باشد که مبلغ کمتری از ما بگیرد خودمان را بیمه خویش فرما می‌کنیم.» ساعت ۱۲:۴۰ است، کنار خیابان سیدرضی هنوز عده‌ای چشم انتظار کارند که مردی با چند ظرف غذای نذری آنان را میهمان می‌کند. ●

شهریار

روزنامه شهرامید ورزشکی

شماره ۵۸۴۸ شماره ۱۲ شهریور ۱۳۹۸

SHAHKARANEWS.IR

۷۰

نقاشان

نقاشان

نقاشان

نقاشان

نقاشان

نقاشان

نقاشان

نقاشان

نقاشان

نقاشان

نقاشان

نقاشان

نقاشان

نقاشان

نقاشان

نقاشان

نقاشان

نقاشان

نقاشان

نقاشان

نقاشان

نقاشان

نقاشان

نقاشان

نقاشان

نقاشان

نقاشان